

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічного аналізу
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Волкова Н. А. _____

(підпис)

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою професійного спрямування
«Аналіз бізнес-процесів у підприємстві»
(назва освітньої програми)

на тему: Облік, аудит та аналіз розрахунків з оплати праці
на прикладі ВП «Вокзал станції Одеса - Головна»

Виконавець:

студент факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій
Шеременко Максим Анатолійович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Гайдаєнко Ольга Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса - 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	7
1.1. Поняття «заробітна плата» та її функції	7
1.2. Структура заробітної плати та її організація	12
1.3. Форми та системи заробітної плати	19
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ВП «ВОКЗАЛ СТАНЦІЇ ОДЕСА – ГОЛОВНА»	22
2.1. Організаційно – економічна характеристика ВП «Вокзалу станції Одеса – Головна»	22
2.2. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці	39
2.3. Методика нарахування заробітної плати	51
2.4. Аудит розрахунків по оплаті праці	55
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ ВП «ВОКЗАЛ СТАНЦІЇ ОДЕСА – ГОЛОВНА»	62
3.1. Джерела інформації та основні процедури аналізу праці та заробітної плати	62
3.2. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами	65
3.3. Аналіз складу, структури та динаміки фонду оплати праці	67
3.4. Аналіз продуктивності праці працівників експлуатаційної діяльності ВП «Вокзал станції Одеса – Головна»	71
3.5. Аналіз рентабельності персоналу	77
3.6. Економіко – математичне моделювання шляхів підвищення продуктивності праці	79
ВИСНОВКИ	85
Список використаних джерел	89
Додатки	94

ВСТУП

Актуальність обраної мною теми полягає в тому, що розвиток людського суспільства, прогрес людства неможливий без праці. Вона була і є основою існування людини в будь-яких економічних умовах. Мільйони людей у країнах світу в тому числі і в Україні продають свої трудові послуги. В обмін за це вони одержують заробітну плату.

Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі підвищення продуктивності праці на підприємстві. Важлива роль в реалізації цієї задачі відводиться організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі бухгалтерського обліку на підприємстві. Бухгалтерський облік є функцією управління підприємства. На бухгалтерський облік покладено завдання з поліпшення інформаційного забезпечення управління і контролю за обліком праці та її оплати підприємства, підвищенням ефективності діяльності та зменшенням ризику втрати коштів через непродумані дії. Встановлення ринкових умов зумовлює потребу перегляду положень бухгалтерського обліку оплати праці, а також методики формування й обробки одержаної облікової інформації, виходячи з існуючого господарського механізму та наявної обчислювальної техніки. Економічний аналіз праці та її оплати на підприємстві є основним напрямком аналізу майбутнього, тому що його методика дозволяє при наявності стислого обсягу інформації про результати діяльності господарюючого суб'єкта визначити його потенційні можливості, внутрішні резерви, використання яких дозволить досягти позитивних змін фінансових результатів діяльності. Особливого значення це набуває в сучасний період, коли більшість інформації про господарську діяльність підприємці відносять до категорії комерційної таємниці, та у розпорядження аналітика надходить в основному офіційна фінансова звітність. Призначення контролю та аудиту, як одного з елементів управління, – вивчати фактичний стан справ з обліку праці в кожному з підрозділів і по підприємству в цілому, щоб об'єктивно відображати дійсність; перевіряти виконання прийнятих рішень; виявляти відповідність діяльності підприємства інтересам суспільства, держави, законам ринку. Усе вище згадане

підкреслює значну роль та значення теми даної дипломної роботи. Багатьох економістів турбують проблеми розвитку та удосконалення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці. Значну увагу їм приділяли Абрамов В. М., Данюк В. М., Колот А. М., Буряк П.Ю., Карлінський Б.А., Григор'єва М.І., Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Бутинець Ф.Ф., Горецька ЛЛ., Носова С. С., Сопко В. В., Гарасим П.М., Журавель Г.П., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є систематизація наукових, методологічних та практичних знань обліку, аудиту та аналізу розрахунків з оплати праці. Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі ставляться наступні завдання:

- розкрити сутність розрахунків з оплати праці як економічної категорії та об'єкту обліку та аудиту;
- визначити інформаційне забезпечення управління персоналом підприємства;
- дослідити форми і системи заробітної плати на підприємствах реального сектора вітчизняної економіки;
- визначити дискусійні питання щодо обліково – аналітичних аспектів дослідження розрахунків з оплати праці;
- вивчити синтетичний та аналітичний облік щодо розрахунків з персоналом по оплаті праці;
- визначити мету, завдання та джерела інформації для аудиту операцій з обліку розрахунків з оплати праці;
- проаналізувати ефективність системи оплати праці згідно звітності підприємства;
- побудувати економіко – математичну модель, яка дозволить намітити заходи щодо підвищення продуктивності праці на ВП «Вокзал станції Одеса - Головна».

Об'єктом дослідження є процеси обліку, аудиту та аналізу розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Предметом дослідження є комплекс теоретико – методичних засад щодо інформаційно – аналітичного забезпечення управління розрахунками з оплати праці на ВП «Вокзал станції Одеса - Головна».

Методи дослідження.

У кваліфікаційній роботі використовувались такі методи дослідження як:

- системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи;

- синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і аналізу розрахунків по оплаті праці; інформаційне моделювання – для забезпечення дослідження нормативно – довідковими матеріалами;

- абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорій і практики організації системи забезпечення обліку розрахунків по оплаті праці;

- конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення; дослідження документів та реєстрів обліку за формою і змістом – для виявлення їхньої відповідності щодо інформаційної ємності адекватного вимогам стандартів;

- статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці;

- групування – для визначення залежності показників одне від одного; середніх і відносних величин та прийоми елімінування при аналізі розрахунків по оплаті праці;

- конструктивний – для групування пропозицій щодо обліку розрахунків по оплаті праці;

- графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, аудиту, контролю, аналізу розрахунків з оплати праці, спеціалізовані періодичні видання, навчальні посібники, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет.

Інформаційна база дослідження. Практичну інформацію для дослідження було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві, зокрема використовувались накази керівництва, первинні документи, форми фінансової звітності тощо.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та 19 додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок. Основний зміст викладено на 7-93 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 13 рисунків.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього рівня магістра роботи було розглянуто теоретичні і практичні питання обліку, аудиту та аналізу розрахунків з оплати праці на прикладі ВП «Вокзал станції Одеса – Головна».

1. Відповідно до Закону про оплату праці заробітна плата - це винагорода, обчислена, як правило, в грошовому вираженні, що за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Згідно з трактуванням вчених, заробітна плата є грошовим виразом вартості і ціни товару "робоча сила". Сутність заробітної плати виявляється у функціях, які вона виконує в процесі суспільного відтворення. Вона має виконувати багато функцій (серед вчених-економістів немає єдиної думки щодо їх кількості).

2. У сучасній економічній системі застосовуються такі системи заробітної плати: тарифні та контрактна форми оплати. При тарифній системі заробітна плата поставлена у залежність від безпосередньої роботи устаткування, від складності праці, яка виражена відповідним тарифним розрядом і ставкою.

3. В результаті вивчення економічної літератури та нормативних документів з питань обліку, аудиту, аналізу та моделювання витрат на оплату праці а також дослідження діючої практики з зазначених питань ВП «Вокзал станції Одеса – Головна», можна зробити висновок, що бухгалтерський облік витрат на оплату праці на підприємстві здійснюється згідно діючого законодавства. Він відбувається на основі журнально-ордерної форми за допомогою автоматизованої системи «FOBOS».

Задля покращення системи бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці рекомендуємо:

- зменшити кількість первинної документації шляхом налаштування програм обчислюваної техніки на формування накопичувальних, тижневих (або місячних) типових міжвідомчих форм документів;

- удосконалювати систему персоніфікованих ставок та окладів, в залежності від кваліфікації працівників з метою підвищення продуктивності

праці. Це надасть можливість створити умови для кар'єрного зростання працівників, а також для вдосконалення системи преміювання;

- своєчасно оновлювати дані у системі автоматизованого обліку «FOBOS» у зв'язку зі змінами законодавства, які охоплюють всі сторони виробничої, фінансової і господарської діяльності підприємства. Це надасть можливість своєчасного одержання інформації щодо витрат на оплату праці, матеріальне заохочення, стан розрахунків із працівниками та органами соціального страхування.

4. Зовнішній аудит проводиться щорічно, за його результатами не виявлено вагомих недоліків діяльності. Проте під час вибіркового аудиту було виявлено недоліки, пов'язані із:

- неправильним застосуванням норм виробітку, тарифних ставок, посадових окладів і розцінок;
- неправильним таксуванням окремих документів з обліку праці;
- включенням у документи з обліку праці прізвищ осіб, які не брали участі у виконанні конкретних робіт;
- внесенням у документи з обліку праці посадових осіб, які не передбачені штатним розкладом.

Втім, нами виявлено, що на підприємстві відсутня служба внутрішнього аудиту. Обов'язки з перевірки виконує головний бухгалтер. Враховуючи обсяги діяльності підприємства бажано створити службу внутрішнього аудиту, оскільки його проведенню сприяють можливості програми «FOBOS» і аудит може здійснюватись працівниками економічного відділу, що дозволить своєчасно перевіряти правильність ведення обліку нарахування заробітної плати відповідно до чинного законодавства.

5. Проведений аналіз ефективності системи оплати праці ВП «Вокзал станції Одеса – Головна» дозволив зробити наступні висновки:

- на підприємстві коефіцієнт з обороту з приймання збільшився на 3,74%, коефіцієнт плинності кадрів - на 15,09%. Збільшення коефіцієнту плинності кадрів пов'язане зі збільшенням звільнених за власним бажанням проти минулого періоду;

- питома вага фонду основної заробітної плати в 2019 році у порівнянні з 2018 р. ВП «Вокзал станції Одеса – Головна» зменшилась із 52,13% до 51,21%, абсолютна її величина зросла на 1970,9 тис. грн. В той час, як фонд додаткової заробітної плати збільшився на 0,25%). Також збільшилися заохочувальні і компенсаційні виплати на 0,67%. Загальний фонд оплати праці в 2019 році збільшився на 3475,8 тис. грн. Перевитрати по фонду оплати праці пов'язані з тим, що було підвищення зарплати на протязі 1 півріччя 2018 року і з 01.07.2019 року. Також у звітному періоді віднесені на фонд оплати праці резерви на заохочення та винагороди, які у минулому році відображались по елементу «інші витрати».

У порівнянні з 2018 роком витрати фонду оплати праці по підсобно-допоміжній діяльності (з товарами) збільшилися на 1453 тис. грн. в основному внаслідок підвищення зарплати на підставі наказів Укрзалізниці. В результаті зменшення продуктивності праці поряд зі збільшенням середньої заробітної плати перебитрати по фонду оплати праці склали 2,59 тис. грн.;

- на зменшення середньорічної заробітної плати на ВП «Вокзал станції Одеса – Головна» в 2019 році вплинули наступні фактори: зменшення відпрацьованих днів одним працівником та зменшення середньогодинної зарплати;

- на підприємстві відбувається зменшення озброєності праці працівників експлуатаційної діяльності та середньорічного виробітку. При цьому обсяг наданих послуг збільшився. Виходячи з цього, ми можемо зробити висновок, що на аналізованому підприємстві збільшення обсягу наданих послуг працівниками експлуатаційної діяльності обумовлено екстенсивними факторами;

6. Для підвищення ефективності факторів праці підприємства пріоритетним напрямом має бути збільшення числа висококваліфікованих фахівців. Відбір кадрів слід здійснювати відповідно до загального плану розвитку ВП «Вокзал станції Одеса – Головна», та графіків підвищення кваліфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В. М., Данюк В. М., Колот А. М. Мотивація і стимулювання праці в умовах переходу до ринку. Одеса, 2012. 420 с.
2. Аналітичні методи дослідження конкурентоспроможності суб'єктів господарювання : Монографія. Одеса: ОНЕУ, Кримполіграфмаш, 2017. 400 с.
3. Бабіч В. В., Сагова С.В. Фінансовий облік: Навч. посібник / Київський національний економічний університет. К.: КНЕУ, 2009. 282с.
4. Богиня Д. Я., Грішнова О.А. Основи економіки праці : навч. посіб. 3-тє вид. К. : Знання-Прес, 2002. 387 с
5. Бруханський, Р. Ф. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 444 с.
6. Буряк П.Ю., Карлінський Б.А., Григор'єва М.І. Економіка праці й соціально-трудова відносини: Навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 479 с.
7. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерським облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. Житомир; ПП "Рута", 2002. 544 с.
8. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник / за ред..Сопко В. В. Тернопіль: Астон, 2005. 496 с.
9. Волкова Н. А. Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз: навчальний посібник . Одеса: ППЦ «Белка», 2020. 240 с.
10. Гайдаєнко О.М. Реалізація аналітичної функції управління підприємством *Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції* : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2020. 206 с.
11. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Бруханській Р.Ф., Хомін П.Я. Первинний та аналітичний облік на підприємстві: навчальний посібник Тернопіль. 2005. 464 с.
12. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні: підручник. Дніпропетровськ: Баланс- клуб, 2000. 768 с.
13. Господарський кодекс: Закон України від 16.01.2003 № 436– IV/ Відомості Верховної Ради України. 2004. № 1. С. 21.

14. Грішнова П. Н. Економіка праці та соціально - трудові відносини: підручник 3 - тє вид., перероб. і доп.– К.: Знання, 2007. 559с.
15. Економічна теорія: Підручник/ Мочерний С.В., Довбенко М.В.К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 856 с.
16. Економічний аналіз: Навч. посібник. за ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. 2015. 310с.
17. Закон України “Про оплату праці” зі змінами і доповненнями. URL: http://kodeksy.com.ua/pro_oplatu_pratsi.htm (дата звернення 27.10.2020)
18. І. М. Бурденко, О. В. Кравченко, О. В. Шипунова Виплати працівникам: облік, аудит і автоматизація: університетська книга . Суми : 2009. 283 с.
19. Інструкція зі статистики заробітної плати: Закон України від 13.01.2004р. №5 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 27.10.2020)
20. Інструкція по статистиці заробітної плати, затверджена наказом Міністерства статистики України від 13. 01. 2004 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG8713 (дата звернення 20.09 2020)
21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Закон України від 30.11.99р. №291. *Бухгалтерський облік і аудит* 2007. №1. С.14– 65.
22. Інструкція про порядок обчислення і сплати підприємствами, установами, організаціями і громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного онду України: Закон України від 03.06.99 р. №4 . *Відомості Верховної Ради України*. 2007. №7. С. 10 – 15.
23. Конош О. В. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту оплати праці. *Фінансові ринки і цінні папери*. 2009. № 23. С. 36– 40.
24. Конституція України. Верховна Рада України.Офіц. вид. К.: Парламентське вид- во, 2006. 59с.
25. Максимова В.Ф. Навчально-практичний посібник з курсу «Особливості обліку в інших галузях»: Розділ «Облік діяльності автотранспортних підприємств». Одеса. ОДЕУ , ротاپронт, 2010 р. 170 с.

26. Н. Подорванова .Тарифна система оплати праці та її форми. *Бухгалтерія*, 2001. №38. С.50-56.
27. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» 09.10.95р. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.3075.0> (дата звернення 12.10. 2020)
28. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. Одеса, ОДЕУ. 2010. 310 с.
29. П(с)БО 11 «Зобов'язання», затверджене Наказом міністерства фінансів України від 31.01.2000р. №20.
30. П(с)БО 26 «Виплати працівникам»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi:bin/laws/main.cgi>. (дата звернення: 11.10.2020)
31. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Закон України від 30.11.1999 №291 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1214-13> (дата звернення: 15.10.2020)
32. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.1999р. URL: http://www.businessresurs.com.ua/index.php?option=com_buhuchet&task=view&id=324(дата звернення 10.08.09 2020)
33. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 08.09 2020)
34. Податковий кодекс України зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 08.09 2020)
35. Положення про організацію бухгалтерського обліку в Україні від 07.05.03 № 25 (зі змінами та додатками). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0056-99> (дата звернення 11.09 2020)
36. Порядок обчислення середньої заробітної плати: затверджено наказом КМУ від 08.02.95р. №100 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення: 09.10.2020)
37. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квітня 1993р. №23.*Відомості Верховної Ради України*. 1993, №23. С.12– 15.

38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.99р. №996– XIV. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007, №6. С.9 – 14.
39. Про відпустки: Закон України від 15.11.96р. №504/96 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення: 05.10.2020)
40. Про внесення змін до Закону України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 05. 10. 2017 р. № 2164-19. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (дата звернення 28.10.2020)
41. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: Закон України від 24.12.2015 р. № 909 – VIII URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/909-19> (дата звернення: 19.10.2020)
42. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що призвели до втрати працездатності. Закон України від 23.09.2007 р. № 1105– XIV зі змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 2007.– №10. С. 7– 15.
43. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України від 02.03.2000 р. № 1533– 111. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. №4. С. 3 – 10.
44. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування зі змінами та доповненнями: Закон України від 09.07.2003 №1058 – IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15> (дата звернення: 14.10.2020)
45. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати: Закон України від 11.12.1995. № 323 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0465-95#Text> (дата звернення: 24.10.2020)
46. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0465-95#Text> (дата звернення: 04.09.2020)
46. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464– VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 06.10.2020)

47. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 № 1282 – XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282>– 12 (дата звернення: 29.09.2020)
48. Про колективні договори і угоди. Закон України від 01.07.93 р. № 3356– XII, зі змінами і доповненнями . *Відомості Верховної Ради України*. 2008. – №6. – С. 17. (дата звернення: 08.09.2020)
49. Про оплату праці. Закон України від 24.03.95 р. №108/9, зі змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №4. С. 2– 22.
50. Про охорону праці: Закон України від 21.11.02р. №229 – VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. (дата звернення: 07.10.2020)
51. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2005. 662 с.
52. Саух І. В. Витрати на оплату праці: економічна сутність Житомир: Вісник Житомирського державного технологічного університету, 2010. №4(54). URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2010_4/65.pdf (дата звернення: 07.10.2020)
53. Слободяник Ю.Б., Зварич Л.В. Внутрішній аудит: навчальний посібник. Суми :ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. 248 с.
54. Словник термінів ринкової економіки /за ред. В.І. Науменка. К., 1996. 272 с.
55. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. К.: КНЕУ, 2000. 260 с.
56. Сотченко Ю. К. Оплата праці та напрямки її вдосконалення в умовах економічної кризи. Вінниця: Держава та регіони, 2006. №6. С. 433-436.
57. Теоретико-методичні засади дослідження бізнес-процесів у підприємстві. Монографія. Одеса.: ППЦ «Белка». 2019.169с.
58. Тесленко Т. І., Рогозян Л.Є. Недоліки та переваги Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» № 2464 – VI від 08.07.2010 р. URL: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/75232.doc.html (дата звернення: 17.09.2020)
59. Трудові відносини: навчальний посібник/ За ред. Єсінова, Н.І. *Економіка праці та соціально*. К. : Кондор, 2006. 432 с.

60. Управління персоналом: Навчальний посібник. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. К., «Кондор». 2003. 296 с
61. Цивільний кодекс. Закон України від 16.01.2003 № 435 - IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 1. С. 94.